

Strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším rizikovým jevům 2020-2027

ZŠ a MŠ Blansko, Dvorská 26

Výchovný poradce – Mgr. et Mgr. Ondřej Kovář

Školní metodik prevence: Mgr. Petra Fojtíková

Ředitel školy: Mgr. Bc. Dušan Krumnikl, MBA

Platnost a účinnost dokumentu od 1. 9. 2020

Vypracovala: Mgr. Hana Dostálová, Mgr. Petra Fojtíková

Schválil: Mgr. Bc. Dušan Krumnikl, MBA

Obsah:

- I. Školní preventivní strategie
- II. Strategie předcházení šikaně
- III. Strategie předcházení školní neúspěšnosti

I. Školní preventivní strategie

Název a adresa školy	Základní škola a Mateřská škola Blansko, Dvorská 26, Dvorská 1415/26, 678 01 Blansko
Ředitel školy	Mgr. Bc. Dušan Krumnikl, MBA
Telefon	516 418 675
E-mail na ředitele	skola@zsdvorska.com

Metodik prevence	Mgr. Petra Fojtíková
Telefon	516 418 675
E-mail	fojtikova@zsdvorska.com

Výchovného poradce	Mgr. et Mgr. Ondřej Kovář
Telefon	516 418 675
E-mail	kovar@zsdvorska.com

Koordinátor inkluze	Mgr. Irena Vašíčková
Telefon	516 418 675
E-mail	vasickova@zsdvorska.com

Speciální pedagog	Mgr. et Mgr. Heidi Kočí
Telefon	516 418 675
E-mail	koci@zsdvorska.com

1. Vymezení základních pojmů

Školní preventivní strategie je dlouhodobým preventivním programem pro školy a školská zařízení. Je součástí školního vzdělávacího programu, který vychází z příslušného rámcového vzdělávacího programu, popř. přílohou dosud platných osnov a učebních plánů. Vychází z omezených časových, personálních a finančních investic se zaměřením na nejvyšší efektivitu, jasně definuje dlouhodobé a krátkodobé cíle, je naplánována tak, aby mohla být řádně uskutečňována. Přizpůsobuje se kulturním, sociálním či politickým okolnostem i struktuře školy či specifické populaci jak v rámci školy, tak v jejím okolí, respektuje rozdíly ve školním prostředí. Oddaluje, brání nebo snižuje výskyt rizikových forem chování, zvyšuje schopnost žáků a studentů činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí. Má dlouhotrvající výsledky, pojmenovává problémy z oblasti rizikových forem chování. Pomáhá zejména těm jedincům, kteří pocházejí z nejvíce ohrožených skupin (minoritám, cizincům, pacientům či dětem) při zajištění jejich lidských práv a povinností. Podporuje zdravý životní styl, tj. harmonickou rovnováhu tělesných a duševních funkcí s pocitem spokojenosti, chuti do života, tělesného i duševního blaha (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity). Poskytuje podněty ke zpracování Minimálního preventivního programu.

Primární prevence rizikového chování u žáků v působnosti MŠMT se zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

- a) agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimedií, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
- b) záškoláctví,
- c) závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- d) rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- e) spektrum poruch příjmu potravy,
- f) negativní působení sekt,
- g) sexuální rizikové chování

Aktivity škol jsou cíleně směřovány k prokazatelně efektivní specifické primární prevenci a eliminaci aktivit z oblasti neefektivní primární prevence. K rozpoznání a zajištění pomoci včasné intervence nebo krizové intervence zejména v případech:

traumatických zážitků- domácího násilí, šikanování, násilného chování, týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání, ohrožování výchovy dítěte, experimentování s návykovými látkami (legální a nelegální návykové látky), rizikových stravovacích návyků vedoucích k poruchám příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie).

Základním principem primární prevence rizikového chování u žáků je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního

sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládnání zátěžových situací osobnosti. Jedná se o oblast zabývající se prevencí v oblastech uvedených v Čl. 1 odst. 2 s cílem zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech, nebo co nejvíce omezit škody působené jejich výskytem mezi žáky.

Specifická primární prevence – aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Jedná se o:

a) všeobecnou prevenci, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika,

b) selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování,

c) indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

Nespecifická primární prevence – veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání. Tento typ prevence je významný v kontextu aplikace různých efektivních a vyhodnotitelných specifických programů.

Efektivní primární prevence – kontinuální a komplexní programy, interaktivní programy v menších skupinách, vytváření dobrého klimatu ve třídě a skupině, především programy pomáhající odolávat žákům sociálnímu tlaku zaměřené na zkvalitnění komunikace, osvojování a rozvoj sociálně emočních dovedností a kompetencí, konstruktivní zvládnání konfliktů a zátěžových situací, odmítání legálních a nelegálních návykových látek, zvyšování zdravého sebevědomí a sebehodnocení, posilování odvahy, stanovování realistických cílů, zvládnání úzkosti a stresu apod. Principy efektivní a vyhodnotitelné prevence jsou založeny na soustavnosti a dlouhodobosti, aktivitnosti, přiměřenosti, názornosti, uvědomělosti.

Neúčinná primární prevence:

a) zastrasování a triviální přístup: „prostě řekni ne“, citové apely, pouhé předávání informací, samostatně realizované jednorázové akce, potlačování diskuse, stigmatizování a znevažování osobních postojů žáka/studenta, přednášky, pouhé sledování filmu, besedy s bývalými uživateli (ex-usery) na základních školách, nezapojení žáků/studentů do aktivit a nerespektování jejich názorů, politiku nulové tolerance na škole a testování žáků jako náhražku za kontinuální primární prevenci.

- b) hromadné kulturní či sportovní aktivity nebo návštěva historických a kulturních památek, by měly být pouze doplňkem, na který by měla vždy navazovat diskuse v malých skupinkách.

Systém organizace a řízení primární prevence rizikového chování žáků

Ředitel školy

Je přímo zodpovědný za prevenci a za řešení zjištěných projevů rizikových forem chování. Vytváří podmínky pro předcházení rozvoje rizikového chování zejména

- a) zabezpečením poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci rizikového chování, koordinací tvorby, kontrolou realizace a pravidelným vyhodnocováním Minimálního preventivního programu školy¹,
- b) zapracováním do školního řádu a vnitřního řádu řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování ve škole²,
- c) jmenováním školního metodika prevence, pedagogického pracovníka, který má pro výkon této činnosti odborné předpoklady, kvalifikaci, případně mu zajistí podmínky ke studiu k nezbytnému výkonu specializovaných činností v oblasti prevence rizikového chování³,
- d) pro systematické další vzdělávání školního metodika v oblasti specifické primární prevence⁴ a pro činnost školního metodika s žáky a zákonnými zástupci nezletilých žáků ve škole,
- e) podporou týmové spolupráce školního metodika, výchovného poradce, školního psychologa/školního speciálního pedagoga, třídních učitelů a dalších pedagogických pracovníků školy při přípravě, realizaci a vyhodnocování Preventivního programu⁵,
- f) spoluprací s metodikem prevence v PPP a s krajským školským koordinátorem prevence,
- g) podporou aktivit příslušného obecního úřadu zaměřených na rozvoj zdravého životního stylu
- h) monitorováním a vyhodnocováním realizace Preventivního programu a realizace dalších opatření, ve školním řádu a vnitřním řádu musí být popsána kontrolní a sankční opatření v oblasti rizikového chování ve škole.

¹ § 18 písm. c) zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, § 5 odst. 3 a § 29 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

² § 7 odst. 2 písm. b) vyhlášky Č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

³ § 7 odst. 1 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, § 9 odst. 1 písm. c) a odst. 2 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků.

⁴ § 24 odst. 3 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

⁵ § 7 odst. 1 vyhlášky Č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Školní metodik prevence

Standardní činnosti školního metodika prevence jsou vymezeny příslušným právním předpisem.⁶

Standardní činnosti školního metodika prevence

Metodické a koordinační činnosti

- 1) Koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy.
- 2) Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších rizikových jevů.
- 3) Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikových jevů (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy apod.).
- 4) Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů.
- 5) Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisí s otázkou přijímání kulturní a etnické odlišnosti.
- 6) Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence sociálně patologických jevů, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s odbornými pracovišti (poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími zařízeními a institucemi), které působí v oblasti prevence sociálně patologických jevů.
- 7) Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu sociálně patologických jevů.
- 8) Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence sociálně patologických jevů v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů.
- 9) Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

⁶ příloha č. 3/II vyhlášky Č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Informační činnosti

- 1) Zajišťování a předávání odborných informací o problematice sociálně patologických jevů, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.
- 2) Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.
- 3) Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence sociálně patologických jevů (orgány státní správy a samosprávy, střediska výchovné péče, poradny, zdravotnická zařízení, Policie ČR, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce i jednotliví odborníci).

Poradenské činnosti

- 1) Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy sociálně patologického chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli).
- 2) Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje sociálně patologických jevů u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj sociálně patologických jevů ve škole.
- 3) Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

Třídní učitel

Spolupracuje se školním metodikem prevence při zachycování varovných signálů⁷, podílí se na realizaci Preventivního programu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě,

- a) motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy,
- b) zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci nezletilých žáků třídy,
- c) získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštěnostech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.

⁷ příloha č. 3/II vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních – poradenské činnosti odst. 2.

Začlenění primární prevence rizikového chování u žáků do školních vzdělávacích programů

(1) Do školního vzdělávacího programu vydaného ředitelem školy⁸ je začleněna problematika prevence rizikového chování u dětí, v případě, není-li vydán rámcový vzdělávací program⁹, je tato problematika začleněna do osnov tak, aby se prevence rizikového chování u žáků stala přirozenou součástí školních osnov a výuky jednotlivých předmětů a nebyla pojmána jako nadstandardní aktivita škol.

(2) Každý pedagogický pracovník dbá, aby uplatňovaná prevence rizikového chování u žáků podle odstavce 1 byla prováděna komplexně, tj. ve všech oblastech školního prostředí a života, jichž se prevence rizikového chování u žáků dotýká:

a) Psychosociální dovednosti (soběstačnost, autonomie, důstojnost, seberealizace, spokojenost v rodinných, přátelských a dalších mezilidských vztazích, sociální a kulturní integrovanost, tvořivost, schopnost milovat, pracovat a žít v souladu s rozmanitou kulturou a světem).

b) Existence (pečuji o sebe, o svůj zevnějšek, volím mezi zdravým a nezdravým způsobem života, jsem nezávislý a mám představu o své budoucnosti, věřím v budoucnost, vnímám, že život má smysl).

c) Sounáležitost (vnímám se jako součást životního prostředí a Země, cítím se bezpečně ve škole, ve městě, jsem oceňován a ostatní si mě váží, mám kamarády a vážím si jich, umím se o sebe postarat a přijímat zdravotní/sociální pomoc a služby).

d) Adaptabilita (dávám pozor na sebe a svůj zevnějšek, jsem žák, účastním se sportovních a rekreačních aktivit, setkávám se s lidmi a trávím s nimi volný čas, plánuji si volbu profese nebo zaměstnání, řeším s odvahou své problémy, mám právní povědomí).

(3) Minimální preventivní program

a) je preventivním programem školy a školského zařízení,

b) je součástí školního vzdělávacího programu, který vychází z příslušného rámcového vzdělávacího programu, popř. upravovaného přílohou.

c) vychází z omezených časových, personálních a finančních investic se zaměřením na nejvyšší efektivitu,

d) jasně definuje dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé cíle,

e) je naplánován tak, aby byl realizovatelným,

f) je přizpůsobován kulturním, sociálním či politickým okolnostem i struktuře školy či specifické populaci jak v rámci školy, tak v jejím okolí, respektuje specifika ve školním prostředí,

g) oddaluje nebo snižuje výskyt rizikového chování

h) zvyšuje schopnost žáků a studentů činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí,

⁸ § 5 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

⁹ § 5 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

- i) má dlouhotrvající vliv na změnu chování,
- j) pojmenovává problémy z oblasti rizikového chování dle čl. 1, odst. 1 a případné další rizikové projevy chování,
- k) pomáhá zejména těm jedincům, kteří pocházejí z nejvíce ohrožených skupin (minoritám, cizincům, dětem a žákům zdravotně či sociálně znevýhodněným) při ochraně jejich lidských práv,
- l) podporuje zdravý životní styl a usiluje o předávání vyvážených informací a dovedností.

Preventivní program školy

(1) Na tvorbě a realizaci Preventivního programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Koordinace tvorby a kontrola realizace patří ke standardním činnostem školního metodika prevence, při tvorbě a vyhodnocování Preventivního programu školní metodik prevence dle potřeby spolupracuje s metodikem prevence v PPP¹⁰.

(2) Škola vždy zpracovává Minimální preventivní program, který podléhá kontrole České školní inspekce. K zahájení nebo rozvinutí prioritních preventivních projektů realizovaných jako součást Preventivního programu nebo k zabezpečení Preventivního programu může škola využít dotačního řízení v rámci prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT nebo krajů na daný rok.

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 21291/2010-28

2. Charakteristika školy

ZŠ a MŠ Blansko, Dvorská 26 je moderní základní školou nacházející se v klidném a bezpečném prostředí poblíž centra města. Aktuálně poskytuje vzdělání 527 žákům na 1. a 2. stupni dle školního vzdělávacího programu Škola plná pohody.

Všem žákům nabízíme kvalitní vzdělání podpořené individuálním přístupem ke každému jednotlivci, rozšiřující učivo a přípravu na soutěže a olympiády pro talentované, či naopak doučování pro méně zdatné. Žáky zároveň vedeme ke vzájemné spolupráci, tvořivosti a kreativnímu myšlení, diskuzi nad problémy a zejména k samostatnosti – v dnešní době tak důležité složce osobního rozvoje.

Přátelská a rodinná atmosféra se projevuje především slušným chováním dětí vůči pracovníkům školy a mezi sebou navzájem. Mezi rizikové faktory patří bezpečnost žákůdojíždějících do školy z okolních obcí, pohyb v šatnách a v prostoru před školou. Především na nižším stupni je třeba zvýšené pozornosti pedagogického dozoru o přestávkách z důvodu „živosti“ a pohybu dětí na chodbách i ve třídách. Po vyučování mají žáci možnost využívat školní družinu nebo navštěvovat různé zájmové kroužky.

¹⁰ příloha č. 1 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních – informační a metodická činnost odst. 8.

Škola spolupracuje s obecním úřadem na mnoha akcích. Informace o projevech rizikového chování máme od jednotlivých žáků, rodičů a také lidí okolí školy. Ve většině případů, s námi rodiče velmi dobře spolupracují. Názor rodičů vždy monitorujeme během třídních schůzek. Pokud se vyskytne problém, jsou rodiče zvyklí učitele upozornit okamžitě telefonicky, mailem nebo osobně.

3. Základní cíle strategie primární prevence rizikového chování

a) dlouhodobé

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních – vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí
- zajišťování akcí na zvyšování právního povědomí – využívání nabídek různých druhů spolupráce
- zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalismu, násilí
- široká nabídka volnočasových aktivit

b) střednědobé

- zapojování rodin do života školy
- pokračovat v osvětě i u rodičů – na třídních schůzkách vysvětlit problém kouření v rodině, konzumace alkoholu
- pravidelné zapojování do grantového systému prostřednictvím projektů
- školní preventivní strategii a Minimální preventivní program zařadit do školních vzdělávacích programů
- cílem působení v oblasti prevence rizikového chování je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku
- zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí
- organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole – tematické dny, sportovní akce
- ekologická výchova – výukové programy, soutěže ve sběru

c) krátkodobé

- zmapování potřeb v oblasti primární prevence
- finanční podpora školní preventivní strategie
- zkvalitňování práce třídních učitelů při práci s kolektivem třídy

4. Cílové skupiny

Strategie je zaměřena na všechny žáky 1. - 9. ročníku základní školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování.

U pedagogů je další vzdělávání zaměřeno na celý tým. Intenzivní vzdělávací aktivity jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště – výchovná poradkyně a metodik prevence.

Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče. Zvláštní pozornost je věnována skupinám rodičů tříd, kde se vyskytly negativní jevy. Individuální pozornost je pak věnována rodičům žáků, u kterých byl zjištěn výskyt návykových látek, konzumace alkoholu a kouření, rodičům žáků – agresorů v případech šikany.

5. Způsob realizace

Základní kompetence prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu:

- zvyšování sociální kompetence – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání
- posilování komunikačních dovedností – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku
- vytváření pozitivního sociálního klimatu – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty
- formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje apod.

Klíčové vyučovací oblasti

- oblast přírodovědná (např. biologie člověka, fyziologie, biologické účinky drog, chemické aspekty drog atd.)
- oblast zdravého životního stylu (např. výchova ke zdraví, osobní a duševní hygieně, podmínky správné výživy, volný čas apod.)
- oblast společenskovední (proces socializace jedince, užší a širší společenské prostředí, jedinec ve vzájemné interakci se sociálním prostředím apod.)
- oblast výchovy ke zdraví a občanské výchovy (postavení rodiny ve společnosti, vedení domácnosti, správná výživa, zdravý vývoj a příprava na život, formy komunikace, zvyšování sociální kompetence dětí a mládeže, subjekty participující v oblasti prevence drog atd.)
- oblast sociálně právní (právní aspekty drog, práva dítěte, význam a cíle reklamy apod.)
- oblast sociální patologie (postoj společnosti ke zneužívání drog, delikventní chování, kriminalita, xenofobie, šikany, rasismus apod.)

Nejčastější zařazení preventivních témat v předmětech:

Výchova ke zdraví, občanská výchova, přírodopis, chemie, český jazyk, prvouka, přírodověda, vlastivěda, výtvarná výchova, tělesná výchova

Kompetence žáků

1. – 3. ročník

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- mají vědomosti jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu
- mají právní povědomí v oblasti rizikového chování

3. – 5. ročník

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl
- podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví
- znají zákony omezující kouření, požívání alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- vědí, na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrasování aj.), je protiprávní
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky

6. – 9. ročník

- žáci znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- respektují odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám
- znají a uplatňují vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem
- znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- umí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly
- znají významné dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- znají činnost důležitých orgánů právní ochrany občanů
- uvědomují si podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné protiprávní činy
- umí chápat zdraví ve smyslu holistickém, ve složce fyzické, duchovní, sociální
- umí zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky

- umí vysvětlit své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví
- ví, co je podstatou zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci
- znají pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny
- ví, že zneužívání dítěte je trestné
- umí diskutovat o rizicích zneužívání drog, orientují se v trestně právní problematice návykových látek
- ví, kde hledat odbornou pomoc, v případě potřeby ji dovedou využít
- bezpečně zvládají účelné modely chování v krizových situacích (šikanování, týrání, sexuální zneužívání apod.) a správně se rozhodují v situacích vlastního nebo cizího ohrožení
- dokáží komunikovat se specializovanými službami (linky důvěry, krizová centra)
- odmítají projevy brutality a násilí zprostředkované médii a umí o nich diskutovat

Zaměření programu

1. – 5. ročník

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli,
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků,
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti,
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů,
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry,
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (například formou komunitního kruhu),
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“,
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě,
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci ZŽS – hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami,
- základy etické a právní výchovy,
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení,
- všestranný rozvoj osobnosti žáka,
- soustředěnost na včasné diagnostikování sociálně-patologických problémů ve třídních kolektivech,
- důraz na spolupráci s rodiči,
- široká nabídka volnočasových aktivit,
- ekologická výchova,
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod. Účast v soutěžích výtvarných, sportovních, zdravotnických, dopravních atd. jako v předchozích letech.

6. – 9. ročník

- vzájemné poznávání účastníků,

- vytváření vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem,
- stanovení pravidel soužití třídní komunity,
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem, která jim pomůže vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování – šikanování, užívání alkoholu a drog, vzniku různých typů závislostí apod.,
- začlenění nových žáků do komunity třídy,
- trénink obrany před manipulací, s uměním říci „ne“,
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí,
- zvládání náročných fyzických duševních situací,
- umění vyrovnat se s neúspěchem,
- upevňování vztahů v komunitě vrstevníků,
- rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí,
- nácvik efektivní komunikace na základě vlastních prožitků,
- nácvik řešení zátěžových situací,
- zvýšení schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím (včetně odmítání alkoholu, drog, nikotinu, nevhodných způsobů chování),
- přehled životních rizik,
- společenské vztahy (včetně mediální hygieny, vlivu reklamy apod.),
- modelové, projektové situace poskytující návody k řešení problémů.

6. Hodnocení

Metodik prevence zpracovává zařazování a plnění školní preventivní strategie v rámci vyhodnocení preventivního programu na konci každého školního roku. Výsledky jsou předávány řediteli školy a okresní metodičce prevence při pedagogicko-psychologické poradně v Blansku.

II. Strategie předcházení šikaně

1. Vzdělávání pedagogů a budování týmu

a) Účast na vzdělávacích akcích a seminářích

Školní metodik prevence rizikových jevů u žáků je vyškolen v akreditovaném kurzu u MŠMT č. j. 11313/2007 – 25 – 244. Cílem kurzu bylo připravit metodiky prevence na výkon jejich funkce, a to v souladu s vyhláškou č. 317/2005 Sb. § 9c) „Studium k výkonu specializovaných činností – prevence sociálně patologických jevů“.

b) Budování týmu

Společné prožitkové akce pro celý sbor (vánoční posezení, závěr školního roku)

2. Složení užšího realizačního týmu v rámci školy

třídní učitel

školní metodik prevence: Mgr. Petra Fojtíková

výchovná poradkyně: Mgr. Hana Dostálová

ředitel školy: Mgr. Bc. Dušan Krumnikl, MBA

speciální pedagog: Mgr. Heidi Kočí

3. Zmapování skutečné situace ve škole

Třídní učitelé v 6. ročnících provedou ve svých třídách sociometrii. S vyhodnocením pomůže metodik prevence.

Metodik prevence provede mapování rizikového chování ve všech ročnících na konci školního roku.

4. Společný postup pedagogů i rodičů při řešení případů šikanování

Krizový scénář - viz příloha č. 1

1. Situace, které škola zvládne řešit vlastními silami

A. postup pro počáteční stádia šikanování

B. rámcový třídní program pro řešení zárodečného stádia šikanování

2. Situace, kdy škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a policií.

S krizovým plánem jsou vždy na začátku školního roku prokazatelně seznámeni žáci (přiměřeně jejich věku) a jejich zákonní zástupci.

5. Prevence ve třídnických hodinách

S třídními kolektivy se pracuje na rozvoji pozitivních mezilidských vztahů. Za jejich rozvoj odpovídají především třídní učitelé, kteří dle možností a konkrétní situace ve třídách najdou odpovídající organizační formy (třídnické hodiny).

Žáci vědí, co je a co není šikana a jak se zachovat, když se v jejich blízkosti objeví.

6. Prevence ve výuce

Všichni učitelé vnímají důležitost vytváření bezpečného prostředí. Kromě práce ve svém předmětu se soustředí na rozvoj pozitivních vztahů. Umožňují rozvoj spolupráce i zpětnou vazbu.

Žáci by měli znát a umět pracovat v komunitním kruhu, při skupinové práci, vyjadřovat se slušně a otevřeně při zpětné vazbě atd.

Pracujeme s pravidly tříd a dynamikou třídního kolektivu.

Učitelé se snaží vyhnout technikám a metodám, které neúčelně vytvářejí či zvyšují napětí a následně vytvářejí potřebu uvolnit (vybít si) negativní energii např.:

- Veřejné vyhlásování výsledků písemných prací
- Srovnávání jednotlivých žáků a tříd
- Ironizování, zesměšňování
- Nenaplněné hrozby, častý křik
- Nehlášené písemné práce
- Vytváření stresového prostředí při učení

7. Prevence ve školním životě mimo výuku

příchod do školy – dozory v šatnách a na chodbách

přestávky – dozory na chodbách

oběd – dozory v jídelně

odchod ze školy – dozory v šatnách

Dohled musí se zvýšenou intenzitou sledovat riziková místa (WC, školní bufet, zavřené dveře tříd během přestávky, šatny u tělocvičny).

V případě mimoškolní akce budeme spolupracovat s městským úřadem a městskou policií.

8. Účinný ochranný režim

- Pedagogické dozory
- Třídní pravidla

- Schránka důvěry – emailová adresa metodika
- Žákovský parlament

9. Spolupráce s rodiči

Škola se snaží systémově spolupracovat s rodiči těmito prostředky:

- Vzájemné informování
ze strany školy v případě, že se šikana objeví
ze strany rodičů, že zpozorují nějaký problém
- Spolupráce při řešení problémů
- Konzultační dny
- Dny otevřených dveří
- Školská rada
- Školičky pro předškoláky
- Zapojení rodičů do akcí školy
- Letáček pro rodiče
- Informace pro rodiče na internetových stránkách školy – www.zsdvorska.com

10. Školní poradenské služby

Poradenské služby na škole poskytují

- Výchovný poradce – Mgr. Hana Dostálová
- Školní metodik prevence - Mgr. Petra Fojtíková

11. Spolupráce se specializovanými zařízeními

- viz. Krizový scénář – seznam institucí zabývajících se problematikou šikany

12. Evaluace

Zpětná vazba – vyhodnocení dotazníku.

KRIZOVÝ SCÉNÁŘ PRO ŘEŠENÍ ŠIKANY

1. POČÁTEČNÍ STÁDIA ŠIKANY

= situace, které škola zvládne řešit vlastními silami

A. Postupy pro počáteční stádia šikanování

B. Rámcový třídní program pro řešení zárodečného stádia šikanování

2. POKROČILÁ ŠIKANA

= situace, kdy škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a policií (řešení případů pokročilé a nestandardní šikany, např. výbuchu skupinového násilí vůči oběti).

A. Postupy pro počáteční stádia šikanování

...Zpočátku může jít o nevinné vtípky, ale ta nevinnost najednou jaksi vyprchá...Naschvály se neustále vracejí k jedné osobě (několika). Nedochází k výměně rolí.

Jak postupovat při objevení problému (informací od rodičů, žáků, vlastním pozorováním):
- nahlášení TU – ŠMP + VP – zvolí strategii řešení

!!CHRAŇTE ZDROJ INFORMACÍ!!

1. krok - Odhad závažnosti onemocnění informovat ŠMP, VP, (popř. TU) -
dále v textu ŠMP, VP a TU

- velmi důležité je určit, jestli daný problém vyřeším (je to moje?) anebo jestli už problematika patří odborníkům (počáteční stádium, pokročilé stádium, neobvyklá forma šikanování - lynč)

4 kritéria:

- a) způsob chování a vypovídání obětí a svědků, je to moje pokud jsou otevření, ochotní pomoci a nesouhlasí se špatným chováním (viz. tabulka),

- b) závažnost a četnost agresivních projevů,
- c) čas – jak dlouho šikanování trvá,
- d) počet agresorů a obětí.

Oznámení vedení školy, nástin řešení a vymezení rolí (kdo, co bude dělat – jednotný postup).

2. krok - Rozhovor s informátory a obětí provádí ŠMP + VP - kabinet

- rozhovor s informátory (rodič, kamarád, kolega – kdokoliv kdo na problém upozorní)

- nereagovat obranně
- nezpochybňovat
- **důležité je chránit zdroj a obsah informací!**
- dostanu-li signál od kohokoli – začnu třídu pozorovat (přímé varovné signály – ověřování informací)
- důležitá je empatie – nedávat rady, jen vnímat
- jakoukoli i „scifi“ výpověď, VŽDY ověřit
- po odchodu informátora si vše zapsat

- rozhovor s obětí

POZOR! Oběť nemusí nic říct (PROČ?):

- má strach (pošlapaná důstojnost natolik), že už o tom nechce mluvit,
- bojí se chodit do školy, co ho tam zase čeká,
- bojí se to říct učitelům, aby nepřišla pomsta (možná odvetta agresorů),
- bojí se to říci doma, aby se nezačaly dít ještě horší věci, když se do toho vloží rodiče,
- bojí se, že by mu nikdo neuvěřil,

Zde je velmi důležitá role třídního učitele, výchovného poradce, školního metodika, oblíbeného učitele, apod. Může to být i spolužák, rodič – musí mít k té osobě **důvěru!!**

Důležité je, aby oběť:

- nás vnímala jako oporu a cítila od vás možnou **POMOC!**
- **Aby, o tom vůbec s někým promluvila, aby problém ventilovala ze sebe VEN!**
- **TRPĚLIVOST** v naslouchání

- ! rozhovor musí být proveden tak, aby o něm ostatní nevěděli – možná pomsta agresorů

- nereagovat obranně
- nezpochybňovat
- empatie, otevřenost
- důležitá je empatie – nedávat rady, jen vnímat
- jakoukoliv i „scifi“ výpověď ověřit
- *neslibovat něco, co nemůžu splnit*
- důležité je vše si zapsat pro další potřebu

3. krok - Nalezení vhodných svědků ŠMP, VP, ŠSP + TU

- spolupráce s informátory a obětmi – vytipování svědků

- důležití jsou žáci, kteří sympatizují s obětí (sympatie x nesympatie oběti)

- ! nevybíráme si podle svých sympatií a podle jejich chování

- *výslech svědků nejlépe mezi čtyřma očima* (např. po vyučování, požádat o odnesení pomůcek do kabinetu), aby ostatní nevěděli (ochrana oběti)

4. krok - Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky

- **rozhovory individuálně !**

- **nesmí se konfrontovat** oběti s agresorem, ani jejich zákonní zástupci - předcházení konfliktu!
– viz. trojrozměrný pohled – „šikana jako závislost“
- **konfrontace svědků** (ale i tak max. 2 spolu) - pouze při protichůdných informacích!
OPATRNE!

5. krok – Ochrana oběti

- zvýšená pozornost ve školním klimatu (třídním),
- zpřísnit dozory (ošetřit pohyb dětí na záchodech, cestě do školy) a časté nahlížení do třídy o přestávce (nenápadně),
- po dobu šetření je možné se souhlasem vedení nechat oběť doma,
- doporučit rodičům odborníka v PPP nebo v SVP, či v jiné instituci zabývající se touto problematikou,
- praktický lékař.

6. krok – Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi

- **vnější obraz šikanování!** (popis nemocného čili patologického chování)
- nutnost poskládané mozaiky informací, (důkazy, musím mít jistotu o tom, co se ve třídě děje
- vztahy)
- konfrontace A – A (při rozporuplnosti informací – opět max. 2)

7. krok - Výchovná komise

- za účasti vedení školy + metodik prevence + výchovný poradce + třídní učitel + rodič + odborník = seznámení s problémem (postihy agresorů – odkaz na Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, čl. 5 – výchovná opatření)

- Nástin struktury výchovné komise:

- Úvod, přivítání – *vedení školy*
- Seznámení rodičů s problémem, který jsme zjistili – projevy chování u jednotlivého konkrétního dítěte (agresora) – *vedení školy, popř. řešitel problému (ŠMP, VP, TU)*
- Jaký postoj zaujímá škola k těmto nevhodným a nežádoucím projevům chování – *vedení školy*
- Vyjádření zákonných zástupců
- Možná navrhovaná řešení ze strany zákonných zástupců, (možnosti řešení pro nápravu chování u svého dítěte (agresora), aby se situace zlepšila, možnost spolupráce se školou).
- Seznámení rodičů s konkrétními možnými řešeními, které navrhuje škola – *vedení školy*
- Domluvit se na časovém horizontu (z hlediska nápravy chování agresora) - *TU*
- Zpětná kontrola (zda se situace zklidnila) - *TU*
- **Nezapomenout upozornit rodiče na další výchovná opatření, pokud tato přijatá opatření nepomohou** - *vedení školy*

Pozn. zákonní zástupci jednotlivých žáků (agresorů) by měli být zváni na jednání ve škole písemnou formou a mezi jednotlivými jednáními se zákonnými zástupci by měla být časová prodleva.

Z tohoto jednání by měl být proveden zápis, který obsahuje (datum, struktura, závěr (na čem jsme se dohodli) podpisy všech zúčastněných, souhlas rodiče, že byl s celou záležitostí seznámen a s navrhovanými řešeními souhlasí.

U agresorů není řešením vyloučení žáka ze školy. Přejde na jinou školu a v šikaně může pokračovat dál. Cílem je dostat ho z toho. Vyřešit mu příčinu útoků!!! Spolupráce....

8. krok – Rozhovor se zákonnými zástupci obětí – TU, ŠMP, VP (popř. vedení školy)

- jiný den než výchovná komise, individuální setkání
- sdělení zákonným zástupcům, co jsme v dané věci zjistili (závěry zjištění, domluva na dalších opatřeních)
- časový horizont pro sledování situace (14 dní informace o situaci – rodinné a školní klima)
- **spolupráce (ochrana oběti)**

Kontakt na instituce / konkrétní odborník zabývající se problematikou šikany:

Pedagogicko-psychologická poradna,
praktický lékař,
Středisko výchovné péče Brno.

9. krok – Práce s celou třídou

- **uzavření celé záležitosti vedením školy ve třídě (VP, ŠMP, TU)**
- nastavení pravidel – charta třídy (nutno dodržovat všichni!) TU + ŠMP a informování pedagogického sboru
- třídu neustále sledovat
- ozdravění třídy – dlouhodobý proces
- při nezastavení problematiky šikanování kontaktovat ŠMP, VP (přivolání pomoci – instituce zabývající se touto problematikou)

Prevence – kamarádské vztahy a bezpečné klima

Rámcový třídní program pro řešení zárodečného stádia šikanování

Informace (informátor, kdokoliv kdo na problém upozorní)

Struktura pásma (např.: diagnostický program Mgr. R. Ježkové: „Neubližuji mi!“, který mapuje vztahy ve třídních klimatech, *popř. je možné zvolit i jiný typ programu pro práci se třídou např. vrstevnický program Nory Martincové, Rychnov na Kněžnou – viz. časopis Prevence, apod.*

!Odhad závažnosti onemocnění – zvážit stádia (počáteční, pokročilé, neobvyklá forma šikany)

4 kritéria:

způsob chování a vypovídání obětí a svědků, je to moje pokud jsou otevření, ochotní pomoci a nesouhlasí se špatným chováním (viz. tabulka),
závažnost a četnost agresivních projevů,
čas – jak dlouho šikanování trvá,
počet agresorů a obětí.

Oznámení vedení školy, nastin řešení a vymezení rolí (kdo, co bude dělat – jednotný postup).

!!Správné řešení u případů šikanování mezi dětmi a mládeží záleží na Vaší jednotnosti a důslednosti.

Popis pásma mapující vztahy v třídním klimatu:

- **techniky** – mapující klima ve třídě (ŠMP)
- výběr technik cílených pro tuto problematiku (např.: Jména, Přezdívky, Had, Místa si vymění, Ruce, Loď, Tiché řady, Míček: Co mám /nemám rád(a)), apod.
- **sociometrie** (ŠMP, VP)

- zvláštní místnost
- individuální práce se žáky
 - **práce se třídou (komunitní kruh)** (ŠMP, VP, ŠSP) za účasti TU
- pojmenování problému ve třídním klimatu
 - 4. Vypracování závěrečné zprávy(ŠMP, VP)**
 - e) důvěrná
 - f) popis I., II., III. části pásma k mapování vztahů
 - g) závěr
 - h) doporučení, rizika, odkaz na metodický pokyn MŠMT ČR čj.: 28275/200-22
 - 5. Info a diskuze TU, ŠMP, VP, VŠ**
 - i) popis dění ve třídě
 - j) kroky k řešení
 - k) role pedagoga
 - 6. Kulatý stůl „INFO“** (ŠMP, VP, VŠ)
 - l) schůzka s pedagogy, kteří ve tř. učí – seznámení s problematikou
 - m) pedagogický sbor
 - 7. Schůzka s rodiči** (VŠ – písemná forma)
 - n) „mimořádná“
 - o) účast TU, VP, ŠMP, VŠ
 - p) seznámení se problémem (obecně) ne jmenovitě!
 - pokud má zákonný zástupce zájem mluvit vždy individuálně se zákonným zástupcem o jeho dítěti
 - 8. Výchovná komise**
 - q) písemná forma vyzvání
 - r) struktura - viz

Nástin struktury výchovné komise:

- o Úvod, přivítání – *vedení školy*
- o Seznámení rodičů s problémem, který jsme zjistili – projevy chování u jednotlivého konkrétního dítěte (agresora) – *vedení školy, popř. řešitel problému (ŠMP, VP, TU)*
- o Jaký postoj zaujímá škola k těmto nevhodným a nežádoucím projevům chování – *vedení školy*
- o Vyjádření zákonných zástupců
- o Možná navrhovaná řešení ze strany zákonných zástupců, (možnosti řešení pro nápravu chování u svého dítěte (agresora), aby se situace zlepšila, možnost spolupráce se školou).
- o Seznámení rodičů s konkrétními možnými řešeními, které navrhuje škola – *vedení školy*
- o Domluvit se na časovém horizontu (z hlediska nápravy chování agresora) - *TU*
- o Zpětná kontrola (zda se situace zklidnila) - *TU*
- o **Nezapomenout upozornit rodiče na další výchovná opatření, pokud tato přijatá opatření nepomohou - vedení školy**

Pozn. zákonní zástupci jednotlivých žáků (agresorů) by měli být zváni na jednání ve škole písemnou formou a mezi jednotlivými jednáními se zákonnými zástupci by měla být časová prodleva.

Z tohoto jednání by měl být proveden zápis, který obsahuje (datum, struktura, závěr (na čem jsme se dohodli) podpisy všech zúčastněných, souhlas rodiče, že byl s celou záležitostí seznámen a s navrhovanými řešeními souhlasí.

9. Spolupráce se specializovanými zařízeními -

Instituce, zabývající se problematikou šikany	odborník/jméno zabývající se problematikou šikany	adresa	kontakt
Pedagogicko – psychologická poradna Blansko		Nad Čertovkou 17, 67801 Blansko	Tel.:516 418 779 www.pppblansko.cz
Pedagogicko – psychologická poradna Boskovice		Havlíčková 35, 68001 Boskovice	Tel.: 516 454 178 721 754 139 www.pppboskovice.cz
Středisko výchovné péče pro děti a mládež HELP ME		Bořetická 422 Brno Židenice	Tel.: 544 234 629
Středisko výchovné péče pro děti a mládež - ambulance		Hlinky 140, Brno – Staré Brno 60300	Tel.: 543212218
Středisko výchovné péče		Veslařská 246 637 00 Brno	Tel.:543 216 685
Středisko sociální pomoci dětem		Hapalova 4, 621 00 Brno	Tel.: 541 229 298 spondea@sky.cz
Psychiatrická léčebna		Brno – Černovice, Hůskova 2	Tel.: 548 123 404
Krizové centrum Psychiatrické první pomoci		Jihlavská 20, 625 00 Brno	Tel.: 547 192 078
OSPOD	Vedoucí oddělení –Mgr. Jana Fadrná	Nám. Republiky 1, 678 01 Blansko	Tel.: 516 775 358
OSPOD	Kurátor pro děti a mládež- Mgr. Zdenka Hlaváčková	Nám. Republiky 1, 678 01 Blansko	Tel.: 516 775 231
OSPOD	Kurátor pro děti a mládež – Milan Daněk	Nám. Republiky 1, 678 01 Blansko	Tel.: 516 775 227
Sdružení Podané ruce, o.s.	Radovan Voříšek Jan Veselý	Hapalova 22, 621 00 Brno	Tel.: 549 211 278 prevcentrum@volny.cz www.podaneruce.cz
Prevcentrum	Ing. Aleš Herzog	Sadová 2, 678 01 Blansko	Tel.: 516 410 621
Policie ČR, Městské ředitelství Brno		Cejl 4/6 611 38 Brno	Tel.: 541 521 111 415 250 019
Probační a mediační služba ČR	Mgr. Brandstatterová Renáta Mgr. Wesselsová Alena	Hybešova 457, 678 01 Blansko	Tel.:516 429 206 516 429 205 www.pmscz.cz
Dětský diagnostický ústav		Hlinky 140 603 00 Brno	543 212 218 ddu@ddu.sss.brno.cz

Linky důvěry (regionální a nadregionální) a internetové poradny

- Linka bezpečí a Krizové centrum (nadace Naše dítě)
Ústavní 95/91, 18100 Praha 8
0800155555
Telefonní linka je bezplatně přístupná z celé republiky a je v provozu 24 hodin denně.
- Bílý kruh bezpečí
(Sdružení pro pomoc obětem trestné činnosti a jejich blízkým)
Duškova 20, 150 00 Praha 5
(02) 5731 7100

Bílý kruh bezpečí zřídil v poslední době poradny v dalších městech: v Brně, Ostravě, Olomouci, Plzni a Pardubicích.

- Občanské sdružení proti šikanování
Podbabská 17, 160 41 Praha 6
www.sikana.cz
- Amnesty International ČR
Palackého 9, Praha 1
(02) 249446993
amnesty@ecn.cz
- www.minimalizacesikany.cz
- MŠMT
na tel. 257 193 310 (doc. Bohumil Stejskal) poskytuje školám, žákům i rodičům odbornou a metodickou pomoc

ODKAZY

www.minimalizacesikany.cz

www.anebo.upol.cz

www.poradenskecentrum.cz

www.ucitelske-listy.cz

www.bkb.cz

Domácí webové stránky s tematikou šikany:

Společenství proti šikaně , www.sikana.org

Internet poradna, www.internetporadna.cz

Sdružení Linka bezpečí (800 155 155) , www.linkabezpeci.cz

Amnesty International ČR, www.amnesty.cz

10. Práce se třídou

PREVENCE: bezpečné klima, kamarádské vztahy – charta třídy: nastavení pravidel (spolupráce učitel + žáci)

- třídnické hodiny, výuka,
- výlety,
- víkendové akce,
- adaptační pobyty.

2. Postupy pro pokročilou šikanu

- 1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.**
- 2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.**
- 3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.**
- 4. Pokračující pomoc a podpora oběti.**
- 5. Nahlášení policii + spolupráce se specializovanými zařízeními – viz příloha č.3**

III. Strategie předcházení školní neúspěšnosti žáků

Podkladem Strategie školní neúspěšnosti je vyhláška č.197/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky s účinností od 1. 9. 2016 přináší mimo jiné povinnost školy zpracovávat a uskutečňovat Preventivní program školy včetně Strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování.

Ve škole jsou zajišťovány poradenské služby Školního poradenského pracoviště (výchovný poradce, metodik inkluze, metodik prevence a speciální pedagog) odpovídající potřebám žáků školy zaměřené na:

- a) poskytování podpurných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, vypracování individuálních vzdělávacích a výchovných plánů dle doporučení školských poradenských zařízení (vypracuje třídní učitel po konzultaci s výchovným poradcem a ostatními vyučujícími žáka) a plánů pedagogické podpory (vypracuje třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími a výchovným poradcem)
- b) vyhodnocování účinnosti doporučených podpurných opatření – individualizaci vyhodnotí třídní učitel s ostatními vyučujícími žáka, IVP v pololetí a na konci školního roku třídní učitel s výchovným poradcem, PLPP nejpozději do 3 měsíců vyhodnotí třídní učitel s výchovným poradcem a metodikem inkluze
- c) podporu vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami
- d) doučování žáků cizinců především v rámci osvojování jazyka, ve kterém jsou vzděláváni
- e) prevenci školní neúspěšnosti
- f) dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi
- g) včasnou intervenci při aktuálních problémech jednotlivců i třídních kolektivů
- h) metodickou podporu vyučujícím při použití psychologických a speciálně pedagogických postupů ve vzdělávací činnosti školy
- i) spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci a školskými poradenskými zařízeními

Příčiny neúspěchu ve vzdělávání:

- školní nezralost
- nerozpoznané smyslové vady, vývojové poruchy učení či chování
- častá krátkodobá absence žáka, dlouhodobá absence
- záškoláctví, psychické problémy žáka
- nízký intelekt
- vliv rodiny – přílišné nároky či malá motivace k plnění školních povinností
- odlišné sociokulturní prostředí

- náročné životní situace

Postup při zjišťování příčin neúspěšnosti:

Metody a postupy:

- a) pozorování a diagnostika problému vyučujícími ve spolupráci s třídním učitelem
- b) konzultace s výchovným poradcem, speciálním pedagogem či metodikem prevence, vedením školy
- c) rozhovor s žákem a zákonnými zástupci
- d) analýza
- e) návrh možností řešení
- f) následné prokazatelné informování zákonných zástupců
- g) individuální přístup k žákovi
- h) vzhledem k možnostem žáka další poskytování opatření dle doporučení ŠPZ (včetně individualizace, poskytnutí pedagogické intervence či předmětu speciální pedagogické péče speciálním pedagogem)
- i) motivace žáka k lepším školním výsledkům i v souvislosti s praktickým využitím v životě, s možnou budoucí profesí
- j) spolupráce s rodinou stran důsledné domácí přípravy
- k) stanovení přiměřených požadavků pro ověřování učiva žáka, příp. objem učiva, který bude hodnocen

Ve vyučovací hodině:

- učitel věnuje žákovi přiměřenou pozornost
- dává jasné a stručné pokyny a ověří si, zda žák pochopil zadání a informace
- předem stanoví, co bude hodnoceno a v jakém rozsahu
- poskytne žákovi dostatek času vzhledem k jeho možnostem
- umožňuje používat názorné pomůcky, přehledy, popř. kalkulačku aj.
- vede žáka k tomu, aby si dokázal říct o pomoc
- zároveň usiluje o určitou samostatnost v rámci schopností žáka
- snaží se o týmovou spolupráci
- ověřování znalostí přizpůsobí možnostem žáka ústní či písemnou formou
- velký důraz klade na důslednou domácí přípravu a procvičování učiva

Výsledky nastolených opatření konzultuje třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími se zákonnými zástupci žáka – stanoví termíny konzultací.